

با کودکان خانه را تکان دهیم

نقش خانه تکانی در تربیت خانوادگی

دکتر مریم باریک‌بین

خانه

تکانی یکی از

رسوم زیبا و قدیمی

ایرانیان است. البته در

بعضی از کشورهای دیگر نیز

این رسم به نوعی وجود دارد و مردم

برای سال جدید یا هنگام برگزاری مراسم

خاص به تمیزکاری می‌پردازند. در ضمن،

با توجه به اینکه نظافت و پاکیزگی جزو

ایمان ما نیز تلقی می‌شود، به اهمیت آن

همیشه توجه داشته‌ایم. این رسم در گذشته

با مشارکت همه اعضای خانواده، فرزندان،

همسایه‌ها و اقوام صورت می‌گرفته و افراد

با همکاری و کمک یکدیگر به تمیزکاری

معابر، خانه‌ها، بام‌ها، زیرزمین، ظرف و

ظروف و محیط اطرافشان می‌پرداخته‌اند.

در گذشته، زیباسازی محیط خانه، دکان‌ها،

خیابان‌ها، بازارها و محله‌ها با شادی و شور

و شوق همگانی صورت می‌گرفت. علاوه بر

غبارروبی، گردگیری و زدودن آلودگی‌ها

نوعی غبارروبی هم در روح و روان صورت

می‌گرفته و آشتی

کردن‌ها، دید و بازدیدها

و دوستی‌ها در این ایام

که فضا تمیز و دل‌ها آرام‌تر

بوده، بیشتر رواج داشته است.

مسئله عمده در این روند این

است که با ورود فناوری و اشتغال

افراد خانواده و تغییر نظام سنتی

خانواده به مدرن و خانواده‌های گسترده

به هسته‌ای، فعالیت‌های همگان تغییر

کرده و بیگانگی، دوری و حرکات فردی

جایگزین حرکات و فعالیت‌های جمعی

و مشترک شده است. به همین جهت،

بسیاری از خانواده‌های امروزی ترجیح

می‌دهند که برای خانه‌تکانی و تمیزکاری

از کارگر، فرد کمکی یا نیروهای خدماتی

اجتماعی بهره‌مند شوند. انگار فکر می‌کنند

دیگر وقت این اعمال اشتراکی برای خود

و خانواده‌شان وجود ندارد. مطمئناً اگر به

نیات اولیه نیاکانمان توجه کنیم، درمی‌یابیم

که همیشه و به نوعی سعی داشته‌اند از

کلیدواژه‌ها: خانه تکانی، خانواده، نظام سنتی.

اگر به نیات اولیه نیاکانمان توجه کنیم، درمی‌یابیم که همیشه و به نوعی سعی داشته‌اند از فعالیت‌های زندگی جمعی برای ارتباط، دوستی، همکاری و هم‌فکری و مساعدت بهره‌گیری کنند و کارها را نیز با عنایت به ارضای نیازهای فردی و جمعی انجام دهند

**باید در مراسم خانه‌تکانی،
فرزندان را از خود دور نکنیم،
برای آنان تکالیف گوناگون و هر
چند کوچکی در نظر بگیریم
تا سهم خود را در کنار والدین
ایفا کنند و یاد بگیرند که
فعالیت‌های خانه و خانواده با
همراهی، هم‌فکری و مشارکت
به پیش می‌رود**

تبدیل امور لذت ببرند. در این موقعیت نیز نباید از دخترها یا پسرها به تنهایی کمک بخواهیم بلکه بدون اینکه نگرشی جنسیتی ایجاد کنیم، از همه فرزندان خود بخواهیم تا نقش خود را ایفا کنند. از آن‌ها در نحوه انجام دادن امور نظرخواهی کنیم، سلاقی آن‌ها را جویا شویم تا احساس کنند در کنار والدین نقش تعیین‌کننده و پرثمری دارند. زیرا خانه‌تکانی فقط وظیفه مادرها و دخترها نیست و همه باید در آن مشارکت داشته باشند. مطمئناً به این شیوه است که آن‌ها درس زندگی را می‌آموزند، مهارت‌ها را کسب می‌کنند و رفاقت و مهربانی را فرا می‌گیرند.

فعالیت‌های زندگی جمعی برای ارتباط، دوستی، همکاری و هم‌فکری و مساعدت بهره‌گیری کنند و کارها را نیز با عنایت به ارضای نیازهای فردی و جمعی انجام دهند. امروز که افراد به نوعی رفاه‌طلب شده‌اند و از مؤلفه‌های مشارکت جمعی غافل می‌مانند، مسلماً فرصت انتقال تربیت سنتی و خانوادگی و همراهی با یکدیگر را از خود و فرزندان می‌گیرند و به آن‌ها فرصت نمی‌دهند تا از بودن با یکدیگر در فعالیت‌های جمعی و خانوادگی لذت ببرند. چه خوب است که اندکی تأمل کنیم و امسال با فرزندان خود در این حرکت زیبا همراهی و تعامل بیشتری داشته باشیم.

نقش فرزندان به همراه والدین در مراسم خانه‌تکانی

خانواده نهادی اجتماعی است و مانند یک مجموعه عمل می‌کند؛ به‌طوری که هر یک از اعضا در فعالیت‌ها و منافع آن شریک‌اند. کودکان به‌ویژه در سنین پایین (سال‌های کودکی) از طریق الگوگیری، تقلید و همانندسازی از والدین خود یاد می‌گیرند. اعمال، نگرش‌ها و باورهای والدین می‌تواند نقشی تعیین‌کننده در سرنوشت تربیتی فرزندان داشته باشد. چنان‌چه والدین نقش‌های فردی و جمعی‌شان را طوری ایفا کنند که کودکان از اعمال‌شان به درستی پیروی کنند، تربیت آنان با موفقیت همراه می‌شود. باید در مراسم خانه‌تکانی، فرزندان را از خود دور نکنیم، برای آنان تکالیف گوناگون و هر چند کوچکی در نظر بگیریم تا سهم خود را در کنار والدین ایفا کنند و یاد بگیرند که فعالیت‌های خانه و خانواده با همراهی، هم‌فکری و مشارکت به پیش می‌رود. بعضی والدین در این هنگام هیچ نقشی برای فرزندان در نظر نمی‌گیرند؛ به همین جهت هم آنان در پایان کار بدون احساس مسئولیت، از آنچه به انجام رسیده است لذت وافر نمی‌برند و برای حفظ و نگهداری آن هم ممکن است تلاش نکنند. باید آن‌ها را در جریان فرایند کارها قرار دهیم تا احساس مسئولیت کنند و از شیرینی کار با پدر و مادر خود و تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی، تغییر و

